

Cumhuriyet, 4 Eylül 2011, Osman İnci

Siyasallaşan Bilim Kurulları

Üye belirleme seçimlerinde şeref üyeleri ve aso-siye üyeler oy kullanamayacak. TÜBA Başkanı üç-lü kararname ile atanacak! Tüm kurumlar Başba-kan'a bağlı olacak.

Ülkemizde bilimsel özerklik ve özgürlükten söz edilemez. Son özerk kurumumuz olan Türkiye Bi-limler Akademisi (TÜBA) bir Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile derdest edildi ve hükümete bağlandı. Yükseköğretim ile ilgili tüm kurum ve kuruluşlar (YÖK, Üniversiteler, ÖSYM, TÜBİ-TAK, TÜBA) siyasi erkin yönetiminde artık.

Türkiye uluslararası bilimsel yayın sayısında 2004 öncesi yıllık yüzde 14 düzeyinde artış göste-rir iken son 5 yıl verilerine göre gerileme göster-mektedir; 1997 yılında 27. sırada iken hızlı yükse-lişle 2004'te 20. sıraya geldi. Aynı hızı gösterse 2009'da 13. sıraya yükselmesi gerekirdi, olmadı. Son 6 yılda ciddi olarak duraksamıştır. Siyasi er-kin, YÖK ve üniversitelerin bunun nedenlerini in-celeyip önlem alması gerekirdi. Ama tam tersine si-yasallaşma son hızla sürmekte. Bilimdeki bu ciddi duraksama küresel rekabette giderilmesi zor so-nuçlar doğurur.

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) ve üniversite-lerin durumuna bir şey söylemek gerekmez artık. Polis dayığı yedikten sonra "Belki darp edildik ama Sayın Bakanımızı üzdüğümüze üzüldük" di-yen Rektör mü bilimi siyasilere karşı koruyacak? Kendilerini bu makamlara getirenlere hizmet yarı-şına girenler ya da bir daha gelmek için her şeyi ya-panlar sorumludur.

Hükümet son çıkardığı KHK içine 7 tane ka-nun maddesi yerleştirmiş. Azınlık malları iadesi ar-kasında TÜBİTAK ve TÜBA da tırpanı yedi. TÜBİ-TAK yönetimi tamamen hükümetin eline geçti, TÜBA ise özerkliğini kaybetti.

Balık bellekli toplum olduğumuzdan TÜBİTAK mücadelesini anımsatmak gerekir: Başbakan'ın önüne 6 Mayıs'ta TÜBİTAK Başkanlığı seçim so-nucu geldi ve Başbakan imzalamayıp süresinde Cumhurbaşkanı'na sunmadı. Ataması gerçekleşme-yen Başkan Prof. Dr. Namık Kemal Pak onurlu bir hukuk mücadelesi başlattı, tüm yargı süreçlerini ka-zandı, hatta Başbakan'dan tazminat aldı.

TÜBİTAK ile görüşmeleri hükümet adına o dönem Başbakan Danışmanı Sayın Ömer Dinçer yürütmüştür. Hükümet ilk dönüştürmeyi TÜBİ-TAK'ta yapmaya kararlıydı. Görüşmelerde Başba-kanlık'ın Nüket ve Ömer Yetiş dışında kimseyi ka-bul etmeyeceği açıkça iletili.

TÜBİTAK Yasası değiştirilmek istendi, Cum-hurbaşkanı'ndan döndü, Meclis'te tekrar aynen geçti, zorunlu onaylama sonrası ve Anayasa Mah-kemesi iptali aralığında yasaya bağlı atamalar ya-pıldı. Prof. Dr. Nüket Yetiş 11.01.2004'te vekâle-ten oturtulduğu koltuğa nihayet 13 Ağustos 2008'de çıkan yasa ile asaleten oturdu ve 27 Hazi-ran 2011'de kalktı.

Şu anda TÜBİTAK'ın 17 kişilik bilim kurulu-nun 12'si hükümet ve yandaşları, yetmez mi? Çok ilginç ve önemli bir yetki var. Bakanlık üyelerin uy-gun niteliğini belirleme hakkına sahip. Eğer aday uygun nitelikte değilse kendileri önerebilecek.

Özerk kurumlara yönelik ehlileştirilmede TÜBA da payını aldı. Tüzelkişiliği olan idari, bilimsel ve mali özerkliği olan bilimsel liyakat kurumumuzdu. Dünyada bu akademiler hükümetler, hatta devlet-ler üstü niteliktedir. Üstün başarılı genç bilim in-sanlarının ödüllendirilmesi programını (GEBİP) başarı ile uygulamaktadır. Yayınları ve konferans-ların bilimsel niteliği uluslararası düzeydeydi.

Şimdi hükümet, YÖK ve TÜBA üyeleri eşit sa-yıda temsil edilecek. Bugünkü durumu sayısal ola-rak incelersek; şu anda 82 olan asıl üye sayısı 50'ye ininceye kadar TÜBA aslı üyeleri üye belirleyeme-yecek, ancak hükümet ve YÖK atama yapacak. Kı-sa bir süre sonra çoğunluk hükümet ve YÖK ikili-sine geçecek. TÜBA da artık YÖK ve TÜBİTAK olacaktır.

Üye belirleme seçimlerinde şeref üyeleri ve aso-siye üyeler oy kullanamayacak. TÜBA Başkanı üç-lü kararname ile atanacak! Tüm kurumlar Başba-kan'a bağlı olacak.

Bilimin olmazsa olmazlarından olan özgürlük, özerklik, etik ve liyakat kalmadı artık. "Yararlan-ma kültürü" tüm yaşamımızı sarmıştır. Bundan bi-lim kurumlarının etkilenmemesi söz konusu ola-madı ve öyle oldu. ♦